

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा - एप्रिल, २०१७

कक्षा - शास्त्रितृतीयवर्षम् (SEM-6)

प्रश्नपत्रम् - 7

गुणाः - ७०

विषयः - पौरोहित्यम्

कोड - C.E.3.6.11

समयः - ११:०० तः ०२:००

दिनाङ्कः - २०/०४/२०१७

सन्दर्भग्रन्थः - याज्ञिकन्यायमाला

प्रथमान्विति: (Unit-1)

- प्रश्नः - १ अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः व्याख्यां लिखत ०८
- (१) मैवं, शौक्रस्य सर्वेषु नृषु सत्त्वादिदं नृणां।
साम्प्रदायिकदीक्षाख्यं याज्ञिकं जन्म वर्तते॥
- (२) वसोर्द्धाराः सप्त पूज्या न वाभ्युदयहोने ।
तदङ्गत्वाद्विहोने नो पूज्याः स्युर्धृतमातरः॥
- (३) होमे रुद्राभिषेके च यदि केचन मौनिनः ।
केचित् पठन्ति मन्त्राश्चेत् कर्म तद् विफलं न वा॥
- प्रश्नः - २ तान्त्रिकमन्त्रेषु प्रणवायोजनाधिकरणं यथाशास्त्रं विवेचयत। ०८
- अथवा
- षोडशमातृणां स्वतन्त्रपूजनाधिकरणविषये आलोचयत ।
- प्रश्नः - ३ निम्नलिखितेषु टिप्पणीद्वयं लिखत । ०४
- (१) वसोर्द्धारादेवता (३) वैणवदण्डम्
- (२) दीक्षाग्रहणम् (४) समावर्तनसंस्कारे स्नातकस्यालङ्कारः
- प्रश्नः - ४ अधोनिर्दिष्टेषु पञ्चानाम् अतिलघूत्तरं यच्छत ०५
- (१) समावर्तनसंस्कारे अलङ्काररूपेण किं धारणीयं भवति?
- (२) पुनर्वा एतमृत्विजो गर्भं कुर्वन्ति यं दीक्षयन्ति कुत्र श्रूयते?
- (३) रथकारस्याधाने अधिकारः अस्ति न वा ?
- (४) गावेधुकेऽधिकृतः कः ?
- (५) यज्ञस्य लक्षणं किम् ?
- (६) वसोर्द्धारादेवताश्च सम्पूज्य किमाचरेत् ?
- (७) पारास्करमतानुसारं पुत्रस्य नामकरणे कस्याधिकारः ?

द्वितीयान्विति: (Unit-2)

- प्रश्नः - ५ अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः व्याख्या विधेया । ०८
- (१) न योज्या, मूलविरहान्, मैवं कल्पानुमोदनात्।
लौकिकाः पाकयज्ञाः स्युः क्वचित् वागपि लौकिकी॥
- (२) वैदिकास्तान्त्रिको मिश्र इति मे त्रिविधो मखः।
त्रयाणामीप्सितेनैव विधिना मां समर्चयेत्॥
- (३) उपचारेषु ताम्बूलं साधितं वास्त्यसाधितम्
साधितं भोग्यतापन्नं देयं देवाय नेतरत्॥

- प्रश्न: - ६ अधोलिखितयोः कस्यचिदेकस्योपरि निबन्धं निबन्धयत । ०८
- (१) हविष्यान्नव्यवस्थाधिकरणम् ।
(२) अनन्वितार्थस्तोत्रांशापरिहार्यताधिकरणम् ।
- प्रश्न: - ७ टिप्पणीं लिखत । (एकस्य) ०२
- (१) आमिषान्नव्यवस्थाधिकरणम् । (२) ताम्बूलपत्रादिसमर्पणादिकरणम् ।
- प्रश्न: - ८ अधोनिर्दिष्टेषु द्वयोः लघूत्तरं यच्छ । ०२
- (१) याज्ञिकन्यायमालायां कति अध्यायाः सन्ति ?
(२) लौकिकशब्देन के उच्यन्ते ?
(३) 'त्रिविधो मखः' - इत्यत्र मखशब्दस्य कोऽर्थः ?
(४) किमस्ति मन्त्रस्य लक्षणम् ?
- तृतीयान्विति: (Unit-3)**
- प्रश्न: - ९ अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः व्याख्या विधेया । ०८
- (१) यत् किञ्चित् पैतृकं कुर्यात् सपिण्डं वा तदन्तिके ।
विष्णुलोकं स गच्छेत्तु लभते शाश्वतं पदम् ॥
(२) 'मुक्तश्राद्धं न कर्तव्यं' शास्त्रे नैवञ्च दृश्यते ।
तस्मान्न मुक्तिकार्यान्ते श्राद्धत्यागो विधीयताम् ॥
(३) देवता विग्रहवती वरदा कर्मतः फलम् ।
ददाति देवतैवेति फलदात्रीति निश्चयः ॥
- प्रश्न: - १० याज्ञिकन्यायमालायाः सप्तमोऽध्यायस्य श्राद्धपेटिकायाः विषयवस्तु प्रस्तूयताम् । ०८
- अथवा**
- याज्ञिकेषु देवताविग्रहाधिकरणविषये एकं निबन्धं लिखत ।
- प्रश्न: - ११ टिप्पणीद्वयं लिखत । ०४
- (१) मुक्तिफलकश्राद्धः (३) कर्मणः फलदातृत्वाधिकरणम्
(२) स्मार्तकर्म (४) श्रौतकर्म
- प्रश्न: - १२ अधोनिर्दिष्टेषु पञ्चानाम् अतिलघूत्तरं यच्छत ०५
- (१) श्राद्धकर्मणि दृष्टादृष्टफलं विद्यते न वा ?
(२) दण्डग्रहणमात्रेण नरः किं भवति ?
(३) श्राद्धसम्पादनेन पितरः कुत्र गच्छन्ति ?
(४) कानि क्षेत्राणि श्राद्धदिसम्पादनार्थं शास्त्रोक्तानि सन्ति ?
